

Utvärdering av utbildning på forskarnivå inom design

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för utbildningar på forskarnivå som leder till licentiat- och doktorsexamen/konstnärlig licentiat- och doktorsexamen inom design.

Göteborgs universitet

Design - konstnärlig licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet
Design - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Högskolan i Borås

Design - konstnärlig licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Kungl. Tekniska högskolan

Konst, teknik och design - licentiat- och doktorsexamen, ifrågasatt kvalitet

Umeå universitet

Industridesign - licentiat- och doktorsexamen, hög kvalitet

Utbildningar med det samlade omdömet *hög kvalitet* uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. Utbildningar med det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* uppfyller inte kvalitetskraven för högre utbildning på forskarnivå. För de utbildningar som fått omdömet ifrågasatt kvalitet innebär det att UKÄ ifrågasätter tillståndet att utfärda dessa examina.

Detta lärosäte (Kungl. Tekniska högskolan/Konst, teknik och design - licentiat- och doktorsexamen) ska senast onsdagen 29:e april 2020 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits. Därefter kommer UKÄ att ta ställning till om det finns skäl att besluta att lärosätet inte längre får utfärda licentiatexamen och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet design.

Ärendets hantering

UKÄ har i enlighet med regeringens uppdrag genomfört en nationell utvärdering av utbildningar som leder till licentiat- och doktorsexamen/konstnärlig licentiat- och doktorsexamen på forskarnivå inom design. I de fall lärosätet ger både licentiat- och doktorsexamen i design har dessa utvärderats som en enhet. Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring

av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av ämnessakkunniga, doktorandrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömare och jävsförhållanden framgår av bilaga 2 i bedömargruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående bedömningsområden (se bedömargruppens yttrande, bilaga 1).

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- doktorandperspektiv
- arbetsliv och samverkan

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömargruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4 i bedömargruppens yttrande. Bedömargruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där det bedömts vara relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. Det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* innebär att UKÄ ifrågasätter lärosätets tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen/konstnärlig licentiat- och doktorsexamen inom forskarutbildningsämnet och att UKÄ efter uppföljning kommer att ta ställning till om tillstånd att utfärda dessa examina bör dras in. (För närmare information, se *Vägledning för utvärdering av utbildning på forskarnivå*, Universitetskanslersämbetet 2018).

UKÄ:s samlade omdöme för respektive utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Yvonne Fors i närvaro av biträdande avdelningschefen Lisa Jämstved Lundmark, och den strategi- och planeringsansvarige Per Westman.

Anders Söderholm

Yvonne Fors

Kopia till:
Bedömggruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Göteborgs universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Göteborgs universitet	Design - konstnärlig licentiat- och doktorsexamen	A-2018-06-4473	Hög kvalitet
<p>Samlat omdöme: <i>Hög kvalitet</i></p> <p>Bedömning med motivering: <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Forskarutbildningen bedrivs i en stark och bred miljö med livaktiga nätverk och högkvalitativ designforskning. Dess tematisering är relevant och bygger vidare på ett betydande engagemang även i externt finansierade projekt.</p> <p>Institutionen visar i självvärderingen och i de genomförda intervjuerna att det finns en bred, kompetent och engagerad krets av seniora forskare kring institutionens doktorander. Institutionens bidrag till centrubildningar vid Göteborgs universitet och till externt finansierade forskningsprojekt och nätverk visar vidare att institutionen har förutsättningar att säkerställa en forskarutbildningsmiljö av hög kvalitet. Genom ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning och organisation har miljön potential att rymma en större grupp doktorander, inte minst med inriktning mot konstnärlig examen.</p> <p>Forskningen och forskarutbildningen vid institutionen är tydligt profilerad kring konstnärlig designforskning i kombination med särskilda forskningsteman. Detta uppfattar bedömaregruppen som en styrka. Samtidigt framgår det av självvärderingen och intervjuer att den särskilda profilering som möjliggörs genom den konstnärliga examen är mindre tydlig, med bara en doktorand. Med tanke på det aktuella generationsskiftet i kärngruppen av huvudhandledare är det bedömaregruppens uppfattning att institutionen bör stärka de två olika inriktningarnas särart, och förtydliga de kompetenser som därmed krävs. Bedömaregruppen efterlyser en större tydlighet i fråga om hur man ser på förhållandet mellan en filosofi och en konstnärlig examen, hur profilerna kan stärkas och hur det kan tänkas påverka kompetensförsörjning och rekrytering. Här kan det vara en särskild utmaning för institutionen att ge kärngruppen av handledare ett tydligt handlingsutrymme och se till att en kritisk massa uppnås, både i den specifika forskningsmiljön inom institutionen och enheten och genom anknytningen till den konstnärliga forskarskolan.</p> <p>Institutionens doktorander är redan i stor utsträckning involverade i stora forskningsprojekt och nätverk, men trots betoningen av praktiska och konstnärligt inriktad forskning tycks doktorandens dagliga miljö främst handla om att prioritera kurs- och seminarieaktiviteter, på bekostnad av experimentell och gestaltande arbete, som inte har en lika given plats. Ett ökat fokus på att integrera studio- och verkstadsmiljöer i forskningen samt på att integrera doktoranderna och deras arbete i undervisningen på grund- och avancerad nivå kan enligt bedömaregruppens uppfattning bidra till att skapa sammanhang och kvalitet, framför allt vad gäller konstnärliga kunskaper och metoder. Det är förståeligt och välmotiverat att doktorander som arbetar mot en konstnärlig respektive generell examen ingår i en sammanhängande miljö, men det förefaller nödvändigt att stärka engagemanget och förtydliga det specifika för det konstnärliga forskningsområdet om valet av en konstnärlig examen ska förbli relevant även i framtiden.</p>			

Sammantaget är den kurs- och seminarieaktivitet som institutionen erbjuder genom den gemensamma forskarskolan vid Konstnärlig fakultet vid Göteborgs universitet omfattande och väl utformad. Den fungerar som ett kvalitetshöjande ramverk och stimulerar utbyten mellan doktoranderna och mellan doktorander och handledare. Bedömargruppen ser tydliga tecken på att den organisatoriska ramen trots sin komplexitet även ger goda möjligheter för doktoranderna att föra in egna problemställningar vid seminarier och workshoppar. När det kommer till att utöka antalet doktorander som siktar mot en konstnärlig examen är en viktig resurs också den gemensamma forskarskolan och det samarbete med Konsthögskolan Valand som sker inom ramen för denna.

Det framgår samtidigt av individuella studieplaner och intervjuer att det ligger en utmaning i att uppnå en bra balans mellan allmänna kurser och introduktionskurser, mellan mer ämnesspecifika kurser och seminarier samt mellan kursmoment och självständigt dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt eller avhandlingsarbete. Här är det bedömargruppens uppfattning att doktorandernas arbete med särskild forskningsdesign och forskningsmetodik skulle kunna stärkas genom att öka utbudet av ämnesspecifika kurser med inriktning just mot designämnet vid institutionen eller i samarbete med andra lärosäten. Centralt är också uppföljning av doktorandernas aktivitetsgrad och anknytning till miljön, allt för att möjliggöra slutförande av utbildningen inom föreskriven tid. Här ser bedömargruppen ett område i behov av utveckling.

Bedömarna anser inte att bedömningsgrunden jämställdhet är uppfylld och att det är ett utvecklingsområde, som institutionen behandlar relativt kortfattat i sin självvärdering. Jämställdhet bör kunna spela en större roll i doktorandutbildningens innehåll, utformning och genomförande samt förankras i forskarutbildningen som helhet. Inte minst på grund av anknytningen till områden som ofta uppvisar en ojämn könsfördelning både bland forskare och utövare.

Kopplingen till den övergripande forskarskolan säkerställer kvalitet och bredd men innebär även utmaningar. En stärkt och långsiktig satsning på en kärngrupp av handledare vid institutionen för att profilera institutionens forsknings- och forskarutbildning inom designämnet kan bidra till att skapa ett bra komplement till den gemensamma forskarskolan.

En fortsatt satsning på egen forskning vid institutionen, som även omfattar postdoktorander, kan stärka miljön, inte minst om satsningen också tar formen av en större integrering av doktoranderna i institutionens undervisning på grund- och avancerad nivå.

Doktoranderna förbereds för ett kommande arbetsliv genom utbyte med alumner och samarbetspartner utanför institutionen, men institutionen borde kunna göra mer för att förbereda doktoranderna för ett eventuellt utomakademiskt arbetsliv.

Göteborgs universitet Design - licentiat- och A-2018-02-4438 Hög kvalitet
doktorsexamen

Samlat omdöme: *Hög kvalitet*

Bedömning med motivering: *Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.*

Forskarutbildningen bedrivs i en stark och bred miljö med livaktiga nätverk och högkvalitativ designforskning. Dess tematisering är relevant och bygger vidare på ett betydande engagemang även i externt finansierade projekt.

Institutionen visar i självvärderingen och i de genomförda intervjuerna att det finns en bred, kompetent och engagerad krets av seniora forskare kring institutionens doktorander. Institutionens bidrag till centumbildningar vid Göteborgs universitet och till externt finansierade forskningsprojekt och nätverk visar vidare att institutionen har förutsättningar att säkerställa en forskarutbildningsmiljö av hög kvalitet. Genom ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning och organisation har miljön potential att rymma en större grupp doktorander, inte minst med inriktning mot konstnärlig examen.

Forskningen och forskarutbildningen vid institutionen är tydligt profilerad kring konstnärlig designforskning i kombination med särskilda forskningsteman. Detta uppfattar bedömaregruppen som en styrka. Samtidigt framgår det av självvärderingen och intervjuer att den särskilda profilering som möjliggörs genom den konstnärliga examen är mindre tydlig, med bara en doktorand. Med tanke på det aktuella generationsskiftet i kärngruppen av huvudhandledare är det bedömaregruppens uppfattning att institutionen bör stärka de två olika inriktningarnas särart, och förtydliga de kompetenser som därmed krävs. Bedömaregruppen efterlyser en större tydlighet i fråga om hur man ser på förhållandet mellan en filosofi och en konstnärlig examen, hur profilerna kan stärkas och hur det kan tänkas påverka kompetensförsörjning och rekrytering. Här kan det vara en särskild utmaning för institutionen att ge kärngruppen av handledare ett tydligt handlingsutrymme och se till att en kritisk massa uppnås, både i den specifika forskningsmiljön inom institutionen och enheten och genom anknytningen till den konstnärliga forskarskolan.

Institutionens doktorander är redan i stor utsträckning involverade i stora forskningsprojekt och nätverk, men trots betoningen av praktiska och konstnärligt inriktad forskning tycks doktorandens dagliga miljö främst handla om att prioritera kurs- och seminarieaktiviteter, på bekostnad av experimentellt och gestaltande arbete, som inte har en lika given plats. Ett ökat fokus på att integrera studio- och verkstadsmiljöer i forskningen samt på att integrera doktoranderna och deras arbete i undervisningen på grund- och avancerad nivå kan enligt bedömaregruppens uppfattning bidra till att skapa sammanhang och kvalitet, framför allt vad gäller konstnärliga kunskaper och metoder. Det är förståeligt och välmotiverat att doktorander som arbetar mot en konstnärlig respektive generell examen ingår i en sammanhängande miljö, men det förefaller nödvändigt att stärka engagemanget och förtydliga det specifika för det konstnärliga forskningsområdet om valet av en konstnärlig examen ska förbli relevant även i framtiden.

Sammantaget är den kurs- och seminarieaktivitet som institutionen erbjuder genom den gemensamma forskarskolan vid Konstnärlig fakultet vid Göteborgs universitet omfattande och väl utformad. Den fungerar som ett kvalitetshöjande ramverk och stimulerar utbyten mellan doktoranderna och mellan doktorander och handledare. Bedömaregruppen ser tydliga tecken på att den organisatoriska ramen trots sin komplexitet även ger goda möjligheter för doktoranderna att föra in egna problemställningar

vid seminarier och workshoppar. När det kommer till att utöka antalet doktorander som siktar mot en konstnärlig examen är en viktig resurs också den gemensamma forskarskolan och det samarbete med Konsthögskolan Valand som sker inom ramen för denna.

Det framgår samtidigt av individuella studieplaner och intervjuer att det ligger en utmaning i att uppnå en bra balans mellan allmänna kurser och introduktionskurser, mellan mer ämnesspecifika kurser och seminarier samt mellan kursmoment och självständigt dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt eller avhandlingsarbete. Här är det bedömarens uppfattning att doktorandernas arbete med särskild forskningsdesign och forskningsmetodik skulle kunna stärkas genom att öka utbudet av ämnesspecifika kurser med inriktning just mot designämnet vid institutionen eller i samarbete med andra lärosäten. Centralt är också uppföljning av doktorandernas aktivitetsgrad och anknytning till miljön, allt för att möjliggöra slutförande av utbildningen inom föreskriven tid. Här ser bedömarens ett område i behov av utveckling.

Bedömarna anser inte att bedömningsgrunden jämställdhet är uppfylld och att det är ett utvecklingsområde, som institutionen behandlar relativt kortfattat i sin självvärdering. Jämställdhet bör kunna spela en större roll i doktorandutbildningens innehåll, utformning och genomförande samt förankras i forskarutbildningen som helhet. Inte minst på grund av anknytningen till områden som ofta uppvisar en ojämn könsfördelning både bland forskare och utövare.

Kopplingen till den övergripande forskarskolan säkerställer kvalitet och bredd men innebär även utmaningar. En stärkt och långsiktig satsning på en kärngrupp av handledare vid institutionen för att profilera institutionens forsknings- och forskarutbildning inom designämnet kan bidra till att skapa ett bra komplement till den gemensamma forskarskolan.

En fortsatt satsning på egen forskning vid institutionen, som även omfattar postdoktorander, kan stärka miljön, inte minst om satsningen också tar formen av en större integrering av doktoranderna i institutionens undervisning på grund- och avancerad nivå.

Doktoranderna förbereds för ett kommande arbetsliv genom utbyte med alumner och samarbetspartner utanför institutionen, men institutionen borde kunna göra mer för att förbereda doktoranderna för ett eventuellt utomakademiskt arbetsliv.

Högskolan i Borås

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Högskolan i Borås	Design - konstnärlig licentiat- och doktorsexamen	A-2018-02-4437	Hög kvalitet
<p>Samlat omdöme: <i>Hög kvalitet</i></p> <p>Bedömning med motivering: <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Grundförutsättningarna för att bedriva forskarutbildning inom textil- och modedesign anses av bedömaregruppen vara goda. Miljön kännetecknas av ett starkt fokus på konstnärlig grundforskning. En styrka är en gemensam övertygelse om att både grundforskningsrelaterade, praktikbaserade och konceptuella kompetenser är centrala.Handledarkompetensen är tillfredställande, men här identifierar bedömaregruppen ett utvecklingsområde som handlar både om att långsiktigt säkra huvudhandledarkompetens på docentnivå och att säkra tillgången till tvärvetenskaplig, konstnärlig och specialinriktad kompetens. Ett styrkeområde är den mycket avancerade miljön med egna studior för doktorander, projektrum, samt tillgång till högkvalitativa laboratorier, verkstäder och maskinpark. Dessa resurser är till viss del samlokaliserade och samfinansierade med näringsliv och externa aktörer. Detta skapar en miljö med en hög grad av senior närvaro där ett stort mått av både internationellt och nationellt forskningsutbyte äger rum.</p> <p>När det gäller utbildningens utformning, genomförande och resultat så konstaterar bedömaregruppen att det här är fråga om en forskarutbildning som vuxit fram över en längre tid. Den har därmed börjat hitta sin form, delvis genom internt initierade självvärderingar, framförallt när det gäller integreringen av gestaltande och konstnärliga moment med begreppsbyggande och teoretiskt reflekterande. Den medvetenhet som uttrycks om den konstnärliga forskarutbildningens speciella utmaningar är en styrka, samtidigt som det också i självvärderingen pekats ut som ett utvecklingsområde. Utifrån en granskning av den allmänna studieplanen, de individuella studieplanerna och intervjuvaren delar bedömaregruppen den tolkningen. Doktoranderna inom ämnet har oftast ett starkt fokus på experimenterande och konstnärligt skapande, men har inte på samma sätt kommit i kontakt med metodologiska och begreppsliga aspekter eller teoribildning inom designforskningsområdet. Här uppfattar bedömarna att det finns utrymme att fundera över vilka framställnings-, dialog- och examinationsformer som på ett bättre sätt kan överbrygga dessa trösklar.</p> <p>Värderingar och förhållningssätt är centrala inom ämnet textil- och modedesign och får ett stort utrymme både i de enskilda doktorandprojekten, i handledningen, kursobligatoriet och seminarieverksamheten, vilket skapar goda förutsättningar för måluppfyllelse. I och med att det här ofta handlar om etnografiskt orienterad forskning, om deltagande, exponering av kroppar eller identitetsproblematik så ges stort utrymme åt normkritisk diskussion och i många fall görs en formell etikprövning. Även den konstnärliga praktikens etiska dilemman berörs, exempelvis gällande konstnärlig integritet eller upphovsrätt. Formella fora finns, exempelvis kurser, men samtidigt noterar bedömaregruppen en viss övertro på det studiobaserade utforskandet på detta område. Ett utvidgat formellt uppmärksammande av etiska frågor att betrakta som ett utvecklingsområde.</p> <p>Uppföljning, åtgärder och återkoppling är enligt bedömaregruppen säkerställda aspekter. Med utgångspunkt i den interna självvärdering som genomfördes för fyra år sedan har ansvarsfördelningen</p>			

förtydligats mellan handledaren, examinatorn, studierektorn och sektionschefen. En styrka är den tydliga studierektorsfunktionen som omfattar den övergripande koordinationen av doktorandernas ofta mycket sammansatta situation genom uppföljning av individuella studieplaner och intern kommunikation med ansvariga. I doktorandintervjuerna bekräftas att studierektorn uppfattas som företrädare för doktorandernas intresse, och därmed som ett viktigt stöd.

Jämställdhet är självklart ett centralt tema med tanke på den uppenbara snedfördelningen med enbart kvinnliga doktorander. Formellt sett beaktas alla lagstadgade krav, och jämställdhetsfrågor är också viktiga i doktorandernas egna projekt. En hög grad av medvetenhet kan noteras i fråga om representation, kurslitteratur, rekryteringar och utnämningar, och en stor vikt finns vid uppföljning av beslutsfattande. Här finns många styrkor, men samtidigt noterar bedömargruppen att det är ett utvecklingsområde, speciellt utifrån intervjuerna. Det handlar om att initiera en utvidgad dialog om hur jämställdhet kan utvecklas till en fråga om ämnesmässig och samhällelig kvalitet, snarare än att det är en fråga om statushöjning.

Doktorandernas allmänna behov inom ramen för forskarutbildningen tycks vara väl säkerställda. Den lagstadgade representationen beaktas genomgående, samtidigt som ett behov har identifierats av ett särskilt doktorandråd. Forskningsmiljön upplevs som mycket stimulerande, doktoranderna upplever sig som viktiga och inkluderade, de fysiska förutsättningarna är av världsklass och den psykosociala miljön upplevs som trygg och stöttande. Närvaron i miljön är hög, och det händer mycket. Förutom seminarieverksamhet finns täta kontakter och utbyten inom ramen för nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt, ofta i direkt samarbete med en avancerad textilindustri. Också kontakterna med den idéburna sektorn och kulturområdet är viktiga, med samlokaliseringen av Textilmuseet som ett exempel. Möjligheterna till pedagogisk kompetensutveckling genom kurser och institutionstjänstgöring är stora, vilket både är en styrka och ett utvecklingsområde. Doktoranderna är viktiga och får stora möjligheter att påverka grundutbildningen utifrån sina speciella intresseområden - en möjlighet som riskerar att bli alltför betungande i relation till doktorandprojektet. Åtgärder har här redan vidtagits för bättre individanpassning och uppföljning.

Det har i bedömningen framkommit att arbetsliv och samverkan utgör ett styrkeområde. En intensiv senior forskning, en tät interaktion med näringsliv och offentlig sektor, stora möjligheter att få långgående stöd för egna entreprenöriella projekt, samt ett starkt stöd både finansiellt och emotionellt när det gäller internationellt nätverkande, säkerställer doktorandernas framtida möjligheter till en yrkeskarriär. Samtliga utexaminerade doktorander har också gått vidare till avancerade eller högre tjänster inom akademien eller industrin. Framgången är tydlig, vilket också motiverar bedömargruppen att peka ut just detta område som ett fält i behov av utveckling, framför allt en tydligare koppling av karriärplanering och samverkan till etiska frågeställningar och till kompetensförsörjning. Här finns utifrån Textilhögskolans starka ställning ett stort utrymme för innovation och pionjärverksamhet.

Kungl. Tekniska högskolan

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Kungl. Tekniska högskolan	Konst, teknik och design - licentiat- och doktorsexamen	A-2018-02-4440	Ifrågasatt kvalitet
<p>Samlat omdöme: <i>Ifrågasatt kvalitet</i></p> <p>Bedömning med motivering: <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.</i></p> <p>Bedömarna finner förutsättningarna för att bedriva en god forskarutbildning som ett tydligt utvecklingsområde. Sett till personalresurser finns vissa förutsättningar med docentkompetenta handledare, men dessa utnyttjas inte fullt ut, vilket medför att bedömarna identifierar brister i forskarutbildningsmiljön. Tillräckligt ansvar har inte tagits av KTH och Konstfack för att skapa en livaktig forskarutbildningsmiljö baserat på de förutsättningar som finns. Både lärosätena och de seniora forskarna som anges vara en del av miljön, behöver ta ett större helhetsansvar för utbildningen, och forskarutbildningsmiljön. Bedömarna uppfattar det i nuläget som att alltför stort ansvar och alltför stor förväntan läggs på doktoranderna att forma forskarutbildningen och ämnet. Att doktorander är en del av den gemenskap som formar ett ämne är självklart och något positivt, och att seniora forskare med egen forskning tar eget aktivt ansvar i en sådan gemenskap är också det som förväntas. Bedömargruppen anser att lärosätena hittills inte förmått bygga en sådan forskningsmiljö, och inte heller en forskarutbildningsmiljö.</p> <p>Forskarutbildningens utformning och genomförande kan inte anses uppfylla de kvalitetskrav som ställs på en forskarutbildning. Utifrån den allmänna studieplanen och övriga underlag framstår det för bedömargruppen ännu som oklart om ämnet är "hållbar samhällsutveckling" eller "konst, teknik, design", och utformningen och genomförandet fokuserar på en liten del av detta. Detta är ett tydligt och angeläget utvecklingsområde för utbildningen. Bedömarna finner det tydligt uttalat i de sammantagna underlagen att doktoranderna inte bara förväntas genomgå en forskarutbildning. Många av forskarutbildningens moment vilar i dag till stor del på doktoranderna och de projekt de för närvarande arbetar med och vilka behov som finns knutna till dessa, vilket är både olyckligt och olämpligt. På så sätt förväntas doktoranderna ta ansvar för att forma forskarutbildningen, vilket motiveras med att det tvärvetenskapliga angreppssättet tidigare är oprövat, och det kritiska förhållningssättet är innovativt. För de två lärosätena kan detta vara korrekt, men bedömarna ser inte detta gälla generellt inom forskarutbildning.</p> <p>När det gäller resultatuppföljning sker den genom examination av kurser och genom seminarier, vilka båda två anges som de tillfällen när de seniora forskarna och forskarutbildarna möter doktoranderna. Detta är ett av flera exempel som bedömarna anser visa på hur svag och sårbar forskarutbildningsmiljön blir med avsaknad av en livaktig forskarmiljö som bas. Den otydlighet som finns i den allmänna studieplanen underlättar inte en systematisk planering och uppföljning i en forskarutbildning som i dagsläget uppfattas ske i obalanserat samarbete mellan två lärosäten. Den infrastruktur som skapats av individuella studieplaner, kurser, seminarier, etappseminarier har inte varit tillräcklig för att motsvara de krav som ställs på en forskarutbildning, och identifieras därför också av bedömargruppen som ett centralt utvecklingsområde. Således kan ingen av de tre kunskapsformerna anses som tillräckligt uppfylld.</p>			

Vid ett betraktande av KTH:s och Konstfacks respektive personalgrupp som en sammanhållen miljö uppvisas en god jämställdhet. Bedömargruppen identifierar ändå tydliga strukturella jämställdhetsutmaningar, där skillnader mellan de båda lärosätena förstärker dessa. Bland annat understöds den strukturella ojämställdheten på ett olyckligt sätt genom KTH:s undantag för huvudhandledare från Konstfack från kravet på docentkompetens för att kunna vara huvudhandledare. I utbildningen är vissa typer av jämställdhetsaspekter närvarande, genom enskilda forskares och doktoranders intressen. Däremot har det inte tydligt framgått att jämställdhet som kvalitetsaspekt finns integrerat sårbart i utbildningen på ett mer övergripande sätt, vilket gör att bedömningsområdet inte kan anses som tillfredsställande uppfyllt.

Under den relativt korta tid som forskarutbildningen funnits har lärosätena hunnit göra ett antal radikala åtgärder i relation till den allmänna studieplanen. Dels har obligatoriska kurser för en doktorandkull ersatts med kurser från en annan forskarutbildning, dels har ett antal handledarbyten genomförts, och dels har en kurs från forskarutbildningen som lockat studenter från andra forskarutbildningar gjorts till en kurs som inte ger tvärvetenskapliga inspel. Bedömnarna anser att det är mycket positivt att utbildningsföreträdarna lyssnar in doktoranderna, men det är också viktigt att poängtera att det är de seniora forskarna som ska stå för en långsiktigt hållbar infrastruktur och riktning för forskarutbildningen. Sammantaget kan därför bedömningsgrunden Uppföljning, åtgärder och återkoppling inte anses vara tillfredsställande.

Doktorandernas perspektiv har stort inflytande på forskarutbildningens innehåll och utformning, och de har stor frihet att forma egna projekt. Bedömningsområdet Doktorandperspektiv bedöms i huvudsak som tillfredsställande. Det som saknas är en daglig forskningsmiljö som bärs upp av seniora forskare och som denna frihet kan förhålla sig till, och som samtidigt utgör en levande dialog om ämnet och dess särarter.

Många doktorandprojekt sker i samverkan med andra miljöer utanför lärosätena. Bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan bedöms som tillfredsställande. Detta ger doktoranderna goda möjligheter att självständigt utveckla sin förmåga att utveckla karriärförståelse bortanför akademien, vilket bedömnarna finner vara ett gott exempel.

Umeå universitet

Lärosäte	Forskarutbildningsämne	ID-nr	Samlat omdöme
Umeå universitet	Industridesign - licentiat- och doktorsexamen	A-2018-02-4439	Hög kvalitet
<p>Samlat omdöme: <i>Hög kvalitet</i></p> <p>Bedömning med motivering: <i>Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</i></p> <p>Bedömaregruppen finner förutsättningarna för Umeå universitet att bedriva forskarutbildning i design som tillräckliga, och uppfattar institutionen erbjuder en internationell utbildningsmiljö som samverkar med andra ämnen, samt en tydlig struktur på lärandemoment och uppföljning som är välordnad och uppfyller kraven i den allmänna studieplanen. Studiomiljön som doktorandernas gemensamma plats, med verkstäder delade med grundutbildningen fungerar bra. Forskningsmiljön är samtidigt sårbar, vilket bedömarna identifierar som en utmaning för lärosätet, där behov av fler seniora forskare med egen forskning i miljön behöver vara en prioriterad satsning genom fasta forskningsresurser och projektmedel. Med den låga personaltätheten blir doktoranderna den centrala resursen för att upprätthålla en levande och dynamisk forskarutbildningsmiljö, vilket verkar fungera med de nio nu antagna doktoranderna, men som också innebär en sårbarhet.</p> <p>Forskarutbildningens utformning och genomförande är tydligt avgränsad med den allmänna studieplanen. Genomförandet är enligt bedömarna således anpassat till den allmänna studieplanen, med lärandemoment som motsvarar denna. Ämnet arbetar aktivt med att utveckla moment i samarbete med andra expertisområden, men ett utvecklingsområde kan vara att ge mer plats åt det tvärvetenskapliga i de egna lärandemomenten. Resultatuppföljning sker förutom genom sedvanlig examination, genom en omfattande process för de individuella studieplanerna. I många fall uppfattades det arbetet som ett välkommet tillfälle till dialog om forskningen med de seniora forskarna, men upplevs i andra fall som en kontrollstation eller som en administrativ uppgift. De två senare beskrivna upplevelserna riskerar att urholka syftet med en konstruktiv dialog, och i stället driva på en mer administrativ överstyrning. Det måste också ges utrymme till fler dylika möjligheter till dialog och deltagande utöver diskussionerna om de individuella studieplanerna.</p> <p>Lärosätet uppmärksammar att jämställdheten inom fältet har brister, vilket avspeglar sig i jämställdhetsutvecklingen inom ämnet. Trots ett aktivt arbete med att försöka förbättra jämställdheten upplever institutionen inte att ansträngningarna lyckats fullt ut.</p> <p>Doktorandernas perspektiv tas tillvara systematiskt inom ramen för lärosätets och fakultetens resurser, samt fångas upp i den omfattande processen med individuella studieplaner. Huruvida den processen är för omfattande är en fråga som bör fångas i samband med nyrekryteringar av seniora forskare.</p> <p>Forskarutbildningens projekt sker ofta i samverkan med externa aktörer, vilket sätter sin prägel på forskningen. Forskarutbildningen är också upplagd med utgångspunkt i att karriären efter utbildningen ligger utanför akademien, och i sammanhang där individen är ensam i sin spetskompetens. Här saknar bedömaregruppen viss koppling till en fortsatt karriär inom akademien som det också bör ges förutsättningar till, där bland annat högskolepedagogik är ett inslag som skulle kunna vidareutvecklas.</p>			